

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

KKTC
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
OMBUDSMAN

1. İlk Ombudsman Nail Atalay
2. Anayasa'nın 114. Maddesi
3. Ombudsman Yasası
4. Ombudsman'ın atanması
5. Bağlılık Yemini
6. Ombudsman'ın görev ve yetkileri ile yetki devri
7. Ombudsman'ın yetkisi dışında olan konular
8. Ombudsman Dairesinin kuruluşu
9. Ombudsman'ın harekete geçmesine ilişkin kurallar
10. Ombudsman'ın çalışma yöntemi ve rapor
11. Gizlilik
12. KKTC Ombudsman Dairesi ile nasıl temas kurulabilir?

KKTC
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

1. İLK OMBUDSMAN NAİL ATALAY

KKTC Sayıştay Başkanlığından emekli, New York ve BM eski Temsilcisi Nail Atalay Ocak 1997’de KKTC’nin ilk Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) olarak atandı. Nail Atalay’ın Nisan 2002’de yaş haddi nedeniyle emekli oldu. 2006-2011 yılları arasında Sayın Feridun Önsav bu görevi yürütmüştür. Sayın Emine Dizdarlı ise 26 Ekim 2015 tarihinde atanmış ve halen bu görevi yürütmektedir.

2. ANAYASANIN 114. MADDESİ

KKTC Anayasası’nın ‘Ombudsman’ başlığı altındaki 114. maddesi aşağıdaki gibidir:

“(1) Yönetimin herhangi bir hizmet veya eyleminin, yürürlükteki mevzuata ve mahkeme kararlarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını veya herhangi bir yürütsel veya yönetsel birim veya görevli tarafından veya onlar adına yapılan herhangi bir hizmet veya eylemi denetlemek, soruşturmak, yetkililere rapor sunmak veya yasada belirlenecek diğer görevleri yerine getirmek amacı ile, Cumhurbaşkanlığınca, Meclisin onayı ile, bir Yüksek Yönetim Denetçisi atanır.

(2) Yüksek Yönetim Denetçisinde aranan nitelikler, yetki ve görevleri Yasa ile düzenlenir.

Yüksek Yönetim Denetçisinin görevden alınma koşulları, bir Yüksek Mahkeme üyesine uygulanan koşullara denk tutulur.

(3) Yargı organları ile dış politikayı ve ülke savunmasını ilgilendiren konular Yüksek Yönetim Denetçisinin yetki alanı dışındadır.”

3. OMBUDSMAN YASASI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi 16 Temmuz 1996 tarihinde 38/1996 Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasasını kabul etti.

4. OMBUDSMAN'IN ATANMASI

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın Cumhuriayet Meclisinin onayı ile atanır.

Onay için Cumhuriyet Meclisi'nin üye tamsayısının üçte iki (2/3) çoğunluğu aranır. Gerekli çoğunluğun sağlanamaması durumunda ikinci tur bir oylama yapılır ve bu turda onay için üye tamsayısının salt çoğunluğu yeterlidir. (Madde 4(1))

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) 6 yıllık bir süre için atanır. Altı yılın sonunda görevi sona eren bir kişi, yeniden ikinci bir defa Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) olarak atanamaz. (Madde 6(1)).

5. BAĞLILIK YEMİNİ

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) olarak atanan kişi, göreve başlamadan önce, Cumhurbaşkanı huzurunda aşağıdaki yemini yapar:

“Yüksek Yönetim Denetçisi görevimde Kıbrıs Türk Halkına ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine bağlı kalacağıma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası'nı, Yasalarını ve diğer mevzuatı koruyacağıma, görevimi doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde sadece vicdanımın emrine uyarak yapacağıma namusum üzerine yemin ederim.” (Madde 4(2))

6. OMBUDSMAN'IN GÖREV VE YETKİLERİ

Ombudsman'ın görev ve yetkileri, Ombudsman Yasasının 9. maddesinde aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir:

“(1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yürütsel ve yönetsel yetkisi olan organ, makam, teşkilat, kamu kurum ve kuruluşlarının veya kişinin Anayasa'da ve bu Yasada belirtilen istisnalar dışındaki ifa etmiş oldukları hizmetlerin yürürlükteki mevzuata ve

mahkeme kararlarına uygunluklarını ve yerindeliklerini denetlemek soruşturmak ve rapor sunmak;

- (2) Yönetimin herhangi bir biriminin görev alanında olan bir hizmetin yerine getirilip getirilmediğinin takibini yapmak ve ilgili birimden yerine getirilmeyen hizmetle ilgili gerekçeli bilgi istemek;
- (3) Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) saptadığı yasa dışı bir işlemin düzeltilmesi için ilgili makamı uyarmak;
- (4) (A) Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) soruşturmakta olduğu konunun herhangi bir safhasında hakkında soruşturma açılan kamu görevlisinin görevde kalmasının sakıncalı olacağı kanaatında olması halinde, Kamu Görevlileri Yasasının 102'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında istemin bağlı bulunduğu kurumun en üst amirinden veya yöneticisinden geleceği kuralına bakılmaksızın ilgili kamu görevlisinin geçici olarak görevden alınmasını Kamu Hizmeti Komisyonu'ndan istemek.”

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman), kendi Dairesinin Müdürünü, belirleyeceği koşul ve sınırlara bağlı kalmak koşuluyla ve geçici bir süre için Anayasa ve bu Yasa ile kendisine verilmiş herhangi bir yetkiyi kullanmak üzere yazılı olarak yetkilendirebilir.

Ancak rapor sunma yetkisini kimseye devredemez. (Madde 17)

7. OMBUDSMAN'IN YETKİSİ DIŞINDA OLAN KONULAR

Aşağıdaki konular Ombudsman'ın yetkisi dışındadır:

“(A) Anayasa ve Yasaların aşağıda öngörülen makamlara ve kurumlara verdiği görev ve yetkiler:

- (a) Cumhurbaşkanı,
- (b) Cumhuriyet Meclisi,
- (c) Bakanlar Kurulu,
- (ç) Mahkemeler,
- (d) Hukuk Dairesi,
- (e) Kamu Hizmeti Komisyonu,
- (f) Sayıştay ve
- (g) Polis Örgütü.

(B) Dış Politikayı ve ülke savunmasını ilgilendiren konular.”
(Madde 13(1))

8. OMBUDSMAN DAİRESİNİN KURULUŞU

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yönetimin ifa ettiği herhangi bir hizmetin, yürürlükteki mevzuata ve mahkeme kararlarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetlemek, soruşturmak, yetkililere rapor sunmak gibi görevleri yerine getirmekle görevlendirilen Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman)’ın çalışmalarına yardımcı olacak ve onun gözetim ve denetimi altında çalışacak Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi kurulur (Madde 18).

9. OMBUDSMAN’IN HAREKETE GEÇMESİNE İLİŞKİN KURALLAR

Ombudsman Yasasının 15. maddesine göre Ombudsman, bir konuda haksızlığa uğradığını iddia eden herhangi bir kişinin Dairece hazırlanan ekteki formu doldurmak ve imzalamak suretiyle şahsen yapacağı müracaat üzerine harekete geçebileceği gibi basında çıkan haberler, elde ettiği duyumlar, yaptığı gözlemler sonucu resen de harekete geçebilir.

Ombudsman, kendisine yapılan başvuruları ve duyumları dikkate alırken sözkonusu olan işlem ile ilgili dava açılıp açılmadığını, Hukuk Dairesinin veya Polis Örgütünün bu konuda bir araştırması olup olmadığını araştırır. Sözkonusu olay veya işlemin Polis Örgütü veya Hukuk Dairesi tarafından takip edildiğinin saptanması durumunda, şikayet sahibine, bu konunun Polis Örgütü veya Hukuk Dairesinin soruşturmasından sonra ele alınabileceğini yazılı olarak bildirir. (Madde 15(2) ve 15(3)).

10. OMBUDSMAN'IN ÇALIŞMA YÖNTEMİ VE RAPOR

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) her altı ayda bir Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına, çalışmalarını hakkında detaylı rapor sunar. Bu raporu, Cumhurbaşkanı'na ve Başbakan'a da gönderir. Rapor basına açıktır. (Madde 16(1)).

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman), kovuşturma yaptığı her konuda kendilerinin müşahadeleri ile alınan sonuçları ve soruşturmakta olduğu konu ile ilgili gördüğü kişilerin görüşlerini ihtiva eden bir Rapor hazırlar. Hazırladığı Raporu Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu raporu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'na ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı'na da gönderir. Soruşturma özel bir konuda haksızlığa uğradığını iddia eden kişinin müracaatı üzerine başlatılmışsa raporun bir kopyasını ilgili kişiye de gönderir. (Madde 16(2)).

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman), görevini yaparken, Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, Başbakan, Bakanlar, yönetimin bağımsız kuruluş başkanları ile kamu kurum ve kuruluşlarının idare heyeti, başkan ve/veya Genel Müdürleri ve/veya Sekreterleri ile yasayla kurulmuş Komisyon veya Komite Başkanları veya yasa ile kurulan diğer hükmü şahıs veya teşekküllerle direk olarak temas edebilir, soruşturmakta olduğu konu hakkında yazılı veya sözlü bilgi ve belge sunulmasını isteyebilir.

Ancak Anayasa ve Yasalar uyarınca gizli nitelikli belgeleri Yüksek Yönetim Denetçisi'nin (Ombudsman'ın) görmesi sadece belgeden sorumlu makamın en üst amiri ile mutabık kalmaları durumunda mümkündür. (Madde 16(3)).

11. GİZLİLİK

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) ile Dairesinde çalışan tüm personeli, görevlerinin ifası sırasında bilgilerine gelen bilgileri, evrak ve raporu hazırlama aşamasında yaptıkları işlemleri gizli tutarlar. Mahkeme duruşmasında emredilmedikçe bunları açıklayamazlar. (Madde 23)

12. OMBUDSMAN DAİRESİ İLE NASIL TEMAS KURULABİLİR?

Adres: KKTC Ombudsman Dairesi
İsmet Paşa Mahallesi, Celaliye Sokak, No:2-4, İnönü Meydanı
Lefkoşa - Mersin 10, Türkiye

Tel: <u>Türkiye'den</u>	<u>Türkiye dışından</u>
0392 22 72616	90 392 22 72616
0392 22 75954	90 392 22 75954
0392 22 75814	90 392 22 75814

Fax: 0392 22 88907 90 392 22 88907

Web Site: <http://ombudsman.gov.ct.tr>

E-posta: info.ombudsman@gov.ct.tr